

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Lvgdvnensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67277)

PROVINCIA
LVGDVNENSIS.

V M V S in hac Prouincia Socij 262. septem domicilijs distributi. In Collegio Auenionensi 80. Sacerdotes 30. quorum quatuor Theologiam, tres Philosophiam docent, humaniorum Magistri 5. In Turnonensi 36. Sacerdotes 15. quorum vnus Theologiam docet : alter Mathematicam. Magistri Physicæ, Logicæ, & humaniorum 7. auditores Theologiæ duo, Metaphysicæ tres: reliqui coadiutores. Camberij 26. Sacerdotes 12. Magistri 5. cæteri rebus domesticis occupati. Anicij 32. Sacerdotes 14. Præceptores 6. Scholastici Rhetoricæ duo. Coadiutores alij. Dolæ 43. Sacerdotes 13. quorum vnus casus conscientiæ explicat, duo Logicam & Metaphysicam, Physicæ verò & humaniorum magistri 7. casuum conscientiæ auditores 11. Metaphysicæ tres. Coadiutores reliqui. In Bisuntino Collegio 17. Sacerdotes 7. Præceptores 5. reliqui coadiutores. In domo probationis 28. Sacerdotes 6. Coadiutores duo, reliqui nouitij. Admissi sunt in Societatem 13. defuncti nouem.

COL

COLLEGIUM
AVENIONENSE.

RVIMVS octoginta è Societate hoc anno in summis rei familiaris angustijs, nisi & solita diuina prouidentia rebus nostris, & ciuium spectata liberalitas subuenisset. Quatuor migrarunt è vita, par Patrum, par coadiutorum. In illis P. Guilielmus Pinæus Aruernus extitit, vir lingua Græca maximè lac atina toto regno Galliæ celeberrimus: Alter P. Petrus Vela, qui de regno Galliæ & Christiana religione benè meritus, & in amplissimis quibusque regni Ciuitatibus magno applausu diu cõcionatus, rem Catholicam aduersus hæreticos valde promouit, tandemque per grauissimum diuturnumque morbum, altero crure captus (vnde & extinctus est) magna virtutis, fortitudinisque exempla præbuit. In his & coadiutor Michael Sartre, quem vel pro exemplari Nostris coadiutoribus, vel pro commodo huius Collegij, hisce difficillimis migrationis Lugdunensis inopiæque domesticæ temporibus, à Deo nobis commodatum ad tempus diceres, quousque paulò fundatiorem rem familiarem haberemus. Ruri viuebat penè semper, vnus omnem negociorum molem humeris sustinebat: cum omni genere hominum versabatur: ita tamen se gessit, ita Institutum retinuit, vt quibuscunque rebus occuparetur, summa fide sese felicique successu expediret, atque de quotidiano orationis, rerumque diuinarum vsu nihil omnino remitteret. Illud enim antiquum habuit, atque perpetuum, vt si perspiceret, quod sagacissimè faciebat, sibi defore interdii horam ad meditando, anticiparet ipse tempus, illamque de somno

detraheret; si euentuum inopinata varietate falleretū, quamprimū compensaret, ea sibi etiam lege imposta ne ante cibum sumeret quā orationis pabulum accepisset. Idem de examine conscientiæ, ac multo magis etiam in confessione de peccatis faciebat, tanto cum sensu, vt rarò admodum, aut nunquam, quod à Confessarijs perpetuò obseruatum est, sine lachrymis confiteretur. De summo ardore Eucharistiam sumendi, Patrumq; ac fratrum consortium ex agro identidem repetendi, mira sunt quæ in illo obseruauimus: Sæpenumero, diebus præsertim celebrioribus, vt se aliquanto colligeret, aduolabat in Urbem nocturno diurnoque itinere suscepto, vt tempori adforet ad statam communionem fratrum, qua ex re tantum voluptatis capiebat, nullum vt laborem ea de causa præterfugeret. Itaque accidit aliquando vt in æstiuis summisque caloribus ea causâ se in viam daret, & quidem serò admodum, necesse vt fuerit ieiunium (vt erat) diei noctem adiungere, & 20. atque amplius milliaria decurrere, donec siue ex nimia contentione, siue ex longa inedia corpore animoque deficeret, iamque ex inusitato langore membrorum penè extremum spiritum exhalaret, fecissetque profectò nisi proiectus in genua, fuissetque precibus vegetior factus, ac repente conuersus, candidissimum panem in via conspexisset, quem haud dubius quin à Deo mitteretur, postquam absumpsisset, ita se firmatum inusitato quodam vigore persensit, vt nullo negotio reliquum iter deuoraret. Aliquando rogatus an non grauiore tentatione foris in tanta impunitate peccandi, vel ab hominibus, vel à Dæmone pateretur; respondit contra castitatem præcipuè, vel ex procacissimarum mulierum prouocatione, vel ex afflatu caco demonis in grauissimas, & periculosissimas sæpenumero incurrisse, quas omnes vnico præsentissimo remedio, concepta scilicet votorum formula, flexis humi genibus

nibus recitata, nullo negotio quasi nubeculas exsufflaret. Et sane constat totos duodeviginti annos quibus foris magis quam domi fuit, non modò nullam labem contraxisse, sed hominibus etiam summæ integritatis opinione exemplo fuisse. Eius fratris adeo necessarij iacturam Deus nobis aliunde refarciit: hoc enim ipso anno cum iam quadriennio toto propemodum à migratione Lugdunensi domi magnis angustijs premeremur, vir summa nobilitate iuxta atq; probitate clarissimus Paulus AEmilius Sadoletus, qui ardentissimo quodam studio rei Christianæ promouendæ flagraret, induxit in animum (quam ad rem Michaelis quamplurimum contulit industria) Prioratum Paternensem pro curriculo Theologico opportunum sane, & commodum Collegio tradere, quod intelligeret, vnde vix vnus Prior aleretur, inde sustentari posse quamplurimos, qui opportuno præsidio Religionem Catholicam valde vexatam appetitamque defenderent. Itaque omnia impedimenta quæ infinita confluerant summa animi fortitudine superauit; iniuimusque possessionem valde pacatè (his etiam maximè obsecundantibus, qui maximè intercesserant.) Quo toto negotio feliciter peracto, professus est vir nostræ Societatis, Ecclesiæq; Catholicæ & totius probitatis amantissimus, se nunquam tantam vlla ex re cepisse animo voluptatem, quam cum se illo onere leuatum sensit.

N V N Q V A M hætenus, neque tanta, neque tam clara frequentia Scholarum fuit: adeò vt quo magis instabant in Gallia rumusculis, minis, & dictis aduersarij vt & nostri reliqui pellerentur, & à nostra disciplina adolecentes distraherentur, eo maior turba concurreret. Numerauimus hoc anno mille centenos. De officio in illo genere nihil omissum, iamque eū cursum tenent humanitatis, Philosophiæ, Theologiæque studia, vt latè vniuersam Galliam Auenionensis Academiæ fama perua-

ferit, atque eo maximè, cum spectabilem Baccalaureorum, Magistrorumque multitudinem ex Lycæo nostro iam sæpius emisimus, quæ res civium animos dici non potest quam tenuerit; quemadmodum & celeberrima pompa puerorum, quam pro pace Ferrariensi instituimus, tanto sensu tantaque approbatione civium, ut ad pietatem maximè commouerentur. Nec minus alia occasione scholarum splendor eluxit, in solemnè ingressu D. Bordini Archiepiscopi & Prolegati Auenionensis, quem pro more cum accipere splendide Ciuitas statuisset, eam provinciam tum primum vobis detulit, quod nunquam hæcenus consueuerat. Fuit res apparatu magnifica, exitu toto applausuque spectabilis. Tantus affluxit ad spectaculum, non civium modò, sed extraneorum quoque vndique aduolantium multitudo, ut nullius memoria vlla de causa Auenione fuisse diceretur, Scholarum celebritatem auxere declamationes singulis mensibus habitæ in templo de antiquitate Auenionensi, quam ab Vrbe condita per chronicam seriem singulorum temporum eruimus ex diuturna ignoratione, atque deduximus vsque ad nostra tempora, concursu omnium ordinum magno, Prolegati imprimis, qui nunquam abfuit, & principum Ciuitatis qui nos indefessa beneuolètia audiebant. Parem cursum pietas tenuit in Sodalitatibus Parthenijs, quæ hoc anno auctè celebratæque sunt, ac maioris quidem quæ ex primoribus Urbis componitur in oratione 40. horarum ardore enituit in sanctiore hebdomada, cum præcipui quique atque clarissimi ante augustissimum Sacramentum se nouo exemplo acriter flagellis diuerberarent. Ex minore Sodalitio, vbi fermè auditores nostri ad Virginis, Dei que cultum informantur, suus quoque extitit fructus: complures in varios religiosos ordines Carthusianorum, Capucinatorum, Cælestinorum, Minimorum, in nostrum quoque quini abierunt. Multo plures idem meditantur ex flore de

re de

re delibato Scholarum: in quo numero est adolescens, qui concione audita de amando Deo, ita in Dei amorem exarsit, vt se voto religionis extemplò deuinxerit; atque in voti pignus anulum aureum è digito detractum, obuiuo pauperi in egressu templi tradiderit. Variè à cæteris excursus in pagos, vt rudes ouium Pastores & obuios quosque Christiana religione excolerent.

I A M verò in ciues nostra quoque se fudit industria, quorum nunquam hæctenus ad nos concursus maior, vel fructus fuit. Natalitijs ferijs supra duo millia confitentium, communicantiumque numerus extitit, ex quo liceat de anno reliquo facere coniecturam. Diebus autem festis adeò frequentes in templum confluunt, vt vulgò bona pars ciuium censeatur, apud nos rebus diuinis operam dare. Sex virgines perpetuam Deo castitatem vouerunt: Alia nuptæ, viduæ, coelibesque vsque ad quinquaginta vt minimum, ieiunijs, cilicijs, atque flagellis quotidianis, ita se atterunt, vt religiosam vitam in suis quoque familijs agere videantur. Vir clarissimus in fide confirmatus. Præter hunc domi forisve hæretici 34. (vt multo plures omitam in auita religione firmatos roboratósque) non sine maximis plerique difficultatibus, ad sanam mentem sunt traducti: Inter quos aliquot clari erant & magni nominis inter suos: quinque verò de eo numero à parentibus hæreticis disciplinae causâ ad nos missi. Dominus Deguierus duos pro Theologiae studio Auenione nepotes in nostram disciplinam dedit ad maximos honorum gradus promouendos: idemque nostros Patres qui hisce proximis annis Gratianopoli, vbi pro Rege ille imperat sunt versati, summa beneuolentia est, & singulari fauore complexus: iussitque nuperrimè ea in Vrbe transfennam confici in aduerso muro templi vnde remotis arbitris concionatorem nostrum posset audire. Verùm ne dum sensim ad externa deuoluimur, reliqua urbana contem

contemnamus; mulier nobilis opibusque præclara, & pietate excellens imprimis, sanctè testata est se ex quo tempore nostris ad rem diuinam operam daret semel atque iterum Christum Dominum infantis pulcherrimi specie in consecrata conspexisse, radiorum splendore coruscantem toto tempore quo piaculare sacrificium, Sacerdotis manibus tenebatur. Idem sibi accidisse bis vir summa fide & religione Sacerdoti nostro confessus est, ac semel quidem paulo antequam ab impurissima foemina petulantissimè ad flagitium inuitaretur: qua in pugna ex recenti visione sibi videbatur Christum opportunè habere præsentem. Hebræa mulier usque adeo atrum tetrumque enixa infantem effuderat, ut monstro similior quam puero esset; obstupefacta spectaculo obstetricem obsecrat uti in rem malam portentum efferat. Adit illa Christianam foeminam, vnicè piam atque addictam Societati, quæ ex Nostrorum cõsilio salutari aqua paulò antequam moreretur foetum eluit, itaque elauit ut non modò animus à natiua labe expiaretur, sed mirum dictu, corpus ex atro atque deformi pulchellulum euaderet.

I A M quæ foris gesta sunt paucis expedio. Decem è nostris varijs locis Quadragesimæ tempore sunt versati, multa ab illis in rem Christianam strenuè patrata. Procurata dos puellis periclitantibus: quæsitæ sanctimonialibus eleemosinæ: inopibus atque mendicis morborum inopiæque quæsitæ solatia. Impedimentis matrimonij ex maleficio illatis remedia allata. Pax inter viros & vxores, inter fratres, patrem & filium post multorum annorum discordias stabilita. Diuortium annorum 14. iunctum cum adulterio, reconciliatis partibus sublatum. Vir mortem vxori machinabatur, itum obuiam. Quatuor prioratus ad laicos coniugatosque transferant, accuratum ut suis locis, dominisque redderentur. Sacerdotes quamplurimi ordines malè acceperant, acceptis pessimè utebantur

bantur, mens illis, conscientia, ordines restituti. Multa aureorum millia quæ iniuriâ tenebantur fuere restituta. Iacebat templum cõmuni hugonotorum rabie solo æquatum, iniecta mens ciuibus vt communi sumptu priuatoque erigeretur. Annuli tres maleficio ad libidinem comparati multis sceleribus materiam præbebant: extorti, effractiq; sunt. Vnus alter rusticanus ante 25. annos lapidem atrum acceperat, speciè trianguli, in medio tribus punctis notatum, quo luem auertebat; quo morbos fugabat, quo mulieribus facilem partum faciebat, quo cœlum miscebat, terram vertebat: actum cum Domino oppidi vt quoniam compertum erat illa communiter agi, crediq; quæ nec causa vlla naturali, nec vllò miraculo niterentur, abriperetur agricolæ, atque in profluentem iaceretur. Dissidebat vicus iam pridem familiæque primariæ in duas ierant inueteratas factiones: ibi ab vho Nostrorum die anniterfario Stephani protomartyris, in id argumenti concio habita: molliti subitò omnium animi: princeps consul soluitur in lachrymas, recipit nihil omiffurum pro reconcilianda amicitia inter suos. Extitit Urbis fides; sedatæ exinde sunt maxima ex parte discordiæ. Alio loco vir summæ auctoritatis, & in summo dignitatis gradu positus defectionem cogitabat ad hæreticos; Et quanquam Catholicus animo (quæ nostra sunt tempora!) foris tamen ex immoderata libidine profitebatur hæreticum: Monuit hominem noster de officio, de conscientia, de sacrilegio, nec nihil profecit, quando ille spondit (& tenuit verò) larvam se illam impietatis ac sceleris depositurum, nihilque deinceps facturum, nisi Nostrorum admonitu atque consilio. Fuit ea res ob vifidignitatem æstimata magni momenti. Sæpius hæreticorum spiritus insolentiamque repressimus: ac semel quidem illustris fuit concertatio, duraque victoria, exhibitusque assensus ab omnibus qui præsentés aderant, & causa

causa nostro adiudicata, cum minister pressus oppres-
susque turpiter, miser obmutesceret, & sibi in scriptis dari
argumenta quæ solvere tunc minimè poterat, postularet.
Insignis Christianæ religionis apostata, magnis apud Cal-
uinistas suos perfunctus honoribus, idemque ingenij &
doctrinæ laude satis clarus (est ille Serranus, qui Plato-
nem è græco latinum fecit) vi tandem veritatis oppres-
sus ingenuè quidem Calvinum animo contemnebat, pro-
babatque in omnibus Romanam fidem, veritus tamen
suos & iacturam rerum caducarum, quibus animum iam-
pridem suum prostituerat, sæpè à Nostris admonitus ut
quod mente conceperat, proderet foras, diem ex die du-
cebat, quoadusque inopinata correptus apoplexia, nostro
frustra ac serò accurrente, mutus incertusque morere-
tur, ut vel eius exemplo cæteri discerent Deum non ir-
ridere. Eum sua vxor, quæ illum maximè à sancto pro-
posito reuocarat, paucissimis post diebus violenter ab-
repta, subsequuta. Pedagogum Catholicum ex oppi-
do quodam expulerant Calvinistæ. Consules nullos nisi
pestifera labe erroris infectos capiebant Nosocomij red-
ditus tantum in suos vsus detorquebant: Missam iamdu-
dum & cætera omnia sacramenta præscriperant. Actum
à nostris est, ut supremæ Curix Senatufconsulto ludima-
gister iuuentuti, Consul saltem vnus Catholicis redditus,
suo loco sacra templis redderentur.

CLAVDAM missione Sifterciensi hanc narratio-
nem. Vrbs est in Prouincia, hæreticis satis peruia, septa-
que: Ea concionatorem vnum è nostris summopere ex-
petitum, auidissimè accepit, non aduentu modò, aut
Quadragesima, sed toto sæpe anno multis mensibus.
Extitit operæ fructus. Transfugæ hæretici, ex eorum
quos supra diximus, numero nouem Ecclesiæ restituti:
præter conciones doctrina quoque Christiana assiduè
exposita, tanta Catholicorum, Calvinistarumque (ta-
meti

metri minis & pœnis à suis prohiberentur) frequentia, vt templo atrijsque multitudine obstipatis, Patri re infecta domum plerumque redire necesse fuerit. Iucundum ciuibus mirandumque spectaculum præbuit. Catechismi præsertim expositio, cum in vijs publicis, pueros, puellasque, domi ad focum seruos atque ancillas, rusticos in agro, opifices suis quemque in officinis fidei nostræ capita cantare cernerent. Nulla res magis conturbauit hæreticos, vel erexit nostros, in quibus fuerunt viri graues qui faterentur æquius se deinceps altero brachio, quam illa adeo salutari expositione carituros. Itaque cum Deo sacramentorum vsus qui planè illis locis obsoleuerat, est restitutus, Confessionis præsertim & Eucharistiæ, quorum mira ignoratio, mira contemptio. Sublatæ foeneratiæ negotiationes, quæ illa parte ne in leui quidem vitio iam habebantur. Reuocata longo interuallo consuetudo diuini viatici ad ægros honorifico comitatu sub umbella, accensis funalibus deferendi. Sublatæ superstitiones, quæ illis regionibus pridem infederant: atque inter coeteras, quod nemo auderet sexta feria communicare. Sedatæ inimicitia complures, præcipuè verò inter Principes Urbis ordinisque tum Ecclesiastici, tum ciuilibus, eorumque cognatos, qui periculosè iamdiu dissidebant. Constitit cerei agni, confessionisque vis fugato spectro quod à multis mensibus mulierem grauitè infestabat.

COLLEGIUM TVRNONENSE.

ENATVS Gratianopolitanus suum in nos amorem probauit cumulatè. Præfectis Urbis ac Prouinciæ vtuntur non Catholicis: In illorum oculis nostrum concionatorem quem sibi

sibi Curia depoposcit audiunt, nobis vtuntur familiarissimè: neque per Delphinatum Ciuitas vlla est alicuius nominis, quæ non aliquem è nostris vel audiat vel expetat audiendum. Erat edictum Christianissimi regis de pace promulgandum. Patrem Rectorem Collegij, Senatus ille quem dixi, quo præconium de pace faceret, per literas accersit, atque cum aliorum illis concionatorum abundè tum esset, illum audijt ad eam rem à se accersitum. Nempe nos amant ante omnes. Cæterùm tantus negotiorum æstus nihil à labore nostros abripuit. Audeo dicere plus etiam aliquantò profectum esse quàm antea. Heretica labe maculosi viri ac foeminæ varijs locis modisque Deo redditi quinque supra viginti: nonnulli modo quodam singulari. Multis multorum morbis, ex quibus eorum animi diu laborarant, Nostrorum opera est facta medicina. Duorum è nostris labor non tacendus, qui damnatos ad remum supra quinquaginta, cum hæc littora legerent eodem actuario ad miliaria sex consecuti, consilio desertos, solatio moerètes, sacramentis alia omnia cogitantes, ad Christianam fortitudinem & fordes animorum eluendas cohortati iuxta sunt ac Dei beneficio perduxère. In his vnus hæresim abiurauit. Urbis vnus atrociter coorta factio, qua ciues in diuersa studia, sub duorum manu discesserant, sedata. Familiæ totæ iam annos quinque se mutuis dissidijs consumpserant: omnia omnium sacra, iudicumque interdicta contempserant: vnus apud illos oratio intestinum malum euulsit penitus ex animis singulorum; adeo vt Scribæ chirographo contracta conceptaque sit pax inter inimicissimos. Simili exemplo Virginum Deo deuotarum repressæ simultates, quæque priuatas inimicitias miserabiliter exercebant ad summam societatem redière, quam inter omnes flexis genibus prouolutus vnus ex nostris firmavit. Duo prouectæ ætatis non ante illum diem vnquam confessi, mentes expurgarunt sacramen

sacramento. Non pauca superstitiones primum elusa, tum etiam exclusa: frænata multorum, quas iam vsus ipse corroborauerat, lutulentæ libidines. Plerique ab iniqua rerum alienarum vsurpatione deducti: plerisque de manibus excussa quæ creuerant per nefas hæreditates. Militi summus ex anteaactæ vitæ memoria natus dolor vitæ fastidium mouerat: is sacramentis ad sanum quietæ mentis gaudium adductus, religiosæ vitæ mentem adiecit. Multis locis fructuoso inuento mendicorum inopiæ consultum; fame, algore, malis omnibus passim plerique cum ipsa morte colluctabantur; vrbes vrbiúmque vicos tetra vultuum imaginè creberrimi obambulabant; pestilens præ ciuium ianuis grassabatur lues, atrociora timebantur: Nostrorum diligentia perfectum, vt nullos deinceps ostiatim, & vicatim concursantes ad emendandum victum aut miserabiles videas, vel audias amplius eulantes. Ciues per capita viritim hospites Dei suis tectis accipiunt aluntque statis vicibus opiparè. Eisdem etiam quæstuosis artibus nonnulli curant instituendos, plerique Christiana catechesi moribusque informant, omnes omnibus adminiculis leuant. Non paucis Nosocomijs census datus, assignatique per ordinem qui tum obeant, tum cibo ac domestico instrumento muniant. Carceribus redempti præter cæteros tres, quos perpetuæ calamitati manciparant ob æris alieni non dissolutam summam creditores.

COLLEGIUM DOLANVM.

IN hoc Collegio diem suum obiit vnus, is è fratrum numero qui Marthæ ministerijs intenti, magna animi submissione atque pietate duodecim ipse annos acutissimis renum doloribus conflictatus est summa animi fortitudine, vt eorum sedulitatem qui sibi ministrabāt multiplici constantia & inserto de diuinis sermone prouocaret, stimularētque. Quam sibi cordi semper fuisset obedientia suprema hora etiam verbis declarauit: tunc enim sacramentis omnibus instructus, ad circumstantes lectulum Socios obedientiam inter cæteras ita laudauit, vt ad eam præsentem cohortaretur, si tranquillitatem in illo rerū articulo, in quo eum viderent, sibi partam vellent. Hæc ille qui decessit. Superstitum & Dolæ & in vicinis vrbibus opera constitit: hæc vniuersos attingunt. Pro templi angustijs satis magna frequentia eorum qui ad diuina mysteria accedunt, sacra suppellex inaurato tabernaculo facta lautior non mediocriter enituit, interim strenuè capacioris ædis vrgentur parietes & epistylia: fastigium anno sequente iri impositum speramus, si Dolanorum benignitatem duriora tempora non retardabunt: etenim tota moles eleemosinis piorum adhuc stetit. Confessiones totius vitæ plurimæ auditæ: quibusdam ereptæ concubinæ: mulierculæ aliæ è fornicibus extractæ, aliquæ ne ibidem, aut alibi pudicitiam sternerent itum obuiam: inter dissidentes pax constituta. Mille aurei vt minimum legitimis dominis, aut redditi, aut in pios vsus conuersi: cum foeneratoribus actum vt suam potius pecuniam Deo foenori darent, sorte contenti sua: superstitiones in Religionem mutatæ.

rata. Virgines aliquot, & alij mundo vale dixerunt Christum sequuti. Præter conciones nostrorum duobus in templis non parum grata fuit ciuibus doctrinæ Christianæ traditio, bis in septimana instaurata: nec pœnitendi qui è puerorum seruorumque institutione fructus capiuntur. Acceptor etiam populo, Senatuique Nostrorum expedita alacritas, in damnatis prosequendis ad supplicium, & aduersum mortem corporis & animi muniendis firmandisque. Feceruntque Nostri suis adhortationibus vt ad se redirent quidam, & æquo animo scelerum pœnas luerent: vt etiam duo hæretici abiuratis erroribus tandem veritati Catholicæ manus darent.

N V N C obiter missiones perstringendæ. Præter eos qui sæpe festis & dominicis diebus vicinos pagos obeunt concionando, duo in remotiora loca destinati Quadagesimæ ieiunio, & toto fermè anno, ab ijs eadem quæ ab vrbis Concionatoribus & Confessarijs præstita. Vnus vt agricolarum, vinitorum maximè feruiret commodis, binas die conciones habebat. Primam ad rusticos antelucanis horis, vt maturius ad opus exirent diuini verbi pabulo recreati; Intererant frequentes benè mane, mille quingenti minimum quotidie: Altera concione paulo ferius vrbana plebs excolebatur, eas conciones secuta quæ solent. Explicata pueris & seruis doctrina Christiana ter in hebdomada. Ter Sacerdotes oppidi de conscientia casibus edocti in septimana. A desperatione ad spem tractæ mulieres duæ: flagitijs opertæ, paupertate urgebantur; locum ceperant è quo se in fluuium præcipites darent: occurrit Noster, & blandè appellans ad spem scelerumque expiationem reuocauit, vtriusque pudicitia & egestati succurrit piorum eleemosinis. Fratres capitali odio dissidentes, cum aperto ciuium discrimine reconciliati, periculum a cædis depulerunt: duos item fratres alius concionator reduxit ad concordiam, persuasos vt ex

æquo inter se familiam & hæreditatem partirentur, eiusdem opera inter duo oppida fœdus ictum, quæ fuso sanguine pacem inter se factura videbatur. Centum pauperibus ter singulis hebdomadis & corporis & animi curata eleemosina. Sacramenti Pœnitentiæ vi grauius ægrotanti parata salus est: aberat is diei iter à nostro Collegio, ac iam depositus, non desperabat tamen de valetudine si Confessario vno è patribus Societatis frueretur: instigabat animum diuinitus iniecta cupiditas, vt animi medicus accerferetur, venit vocatus noster, menti non magis quàm corpori facturus medicinam. Vix confessionem iterarat, & iam vis morbi se fregerat; satis constitit omnibus morbos vt scelerum multam irrogari, tam citò vires & colorem recepit ægrotus.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

HOC anno pestis scholas nostras iterum dissoluit. Nihilominus (quoad licuit) opera ciuibus præstita. Auditus Ecclesiastes noster in maxima Urbis parœcia longe frequentiore cœtu quàm antea alij. Exceptæ confessiones de tota vita quamplurimæ. In gratiam ex odio reuocati multi: amuletorum vsus superstitionum contra febrium & pestis vim sublatus, & in sanctiorem agnorum cereorum commutatus; à Magis & Dæmone in rerum iactura consulendo deterriti plerique; concubinam vnus: libros hæreticos, aut prohibitos multi, duo hæresim ipsam abiecerunt, & crebrò iam mysteria apud nos obeunt. Nostri pro Societatis charitate, ægris animis & corporibus procurandis non defuerunt. Inter hæc tamen cum incendium
istud

istud Ciuitatem in dies vehementius peruaderet, à Nostris etiam ædibus non abstinuit, ac primùm domus Ministrum Patrem Benedictum Gerbæum, magna pietatis aduersus Deum, obsequij erga Superiores, charitatis in fratres laude insignem; deinde AEdituum ipsum, magna religione ac simplicitate fratrem Benedictum item nomine, utrosque biduo: Patrem quidem ipso Assumptæ in cœlos Virginis festo die: fratrem postridiè absumpsit. Iisdem magno studio & incensa charitate Pater Renatus Coterellus ministrat strenuè, summa animi voluntate & alacritate id periculi ex obedientia suscipiens, intactus domi quamdiu fratribus ministravit, dum tuguriolo in suburbano, quadragenario secessu, luem eluit, ac ardētius interim, sed incautius aliorum peste contactorum casulas obit, moribundosque consolatur & erigit, eadem quoque ipse perniciæ correptus est, & paucis post diebus extinctus. Vir planè tam glorioso exitu dignus: qui miræ simplicitate, humilitate, charitate ipsos viginti quinque annos ponere in erudiendo classis infimæ rudimentario puerorum grege, indefesso, constantique labore, iucundum sibi duxit, & gloriosum. Nostrorum aliquot cum ex ea trepidatione, in duos è Collegij Prioratus iussi essent secedere, quos domi non potuerunt, foris non contemnendos in rusticatione manipulos collegerunt. Cæterùm miraculo planè fuit, in tanta vel domi vel foris colluuiione & promiscuo congressu, tamen non plures ex domesticis desideratos. Nec verò diuinam tutelam nos solum, sed etiam nostra senserunt, Prioratibus nostris scilicet à populatione militari quæ nil integrum, vexante rerum omnium inopia, relinquebat, integris illæsisque conferuatis. Enixè in primis nobis fauente, & cauente Serenissimo Duce Sabaudia, qui in tot curis, quibus grauissimis & plurimis vrgebatur, nos tamen non reliquit in postremis, nec suæ liberalitatis nostris in angustijs esse

fuit expertes. Illius solita in Societatem nostram benevolentia perdurant indicia: Patrem Rectorem ad domesticas conciones non semel adhibuit, continuo verò ad militares in castris vnum è nostris Sacerdotem, qui ex confessionibus frequentissimè auditis, periurijs alijs & huiusmodi sceleribus sublatis fructus retulit non poenitendos. Cum pacis inita gratia Legati Regis Franciæ publica gratulatione exciperentur, drama à nostris discipulis, vel in ipsarum Scholarum dissipatione dari placuit, in cuius apparatus quingenti circiter aurei à Principe (qui omnem fermè vestem actoribus accomodavit) sunt collati.

FORIS missiones quinque deductæ longè vberiore prouentu. Earum princeps ea fuit quæ syluescentem diu, & Iernæa vicini Gebenensis lacus Mephiti corruptum pridem, repurgare cepit agrum: eò missus Sacerdos noster præter auditas complures, tum militum præsidiorum, tum aliorum qui catholico ritu confessi nunquam fuerant, confessiones: præter pellices iisdem legitimo matrimonio copulatas: præter odia mutua & inimicitias compositas, æris restitutionem, cæteraque alia eiusmodi vulgaria, extrema quam habuit ibi concione viginti supra centum à Caluini cœna ad Christi salutare epulum traduxit, & ducentis fermè à pestilenti ministrorum auditione in posterum reuocatis, lætus cum exultatione portans manipulos suos, domum reuertit.

SALANCHIIS, qua in vrbe de nostris vnus tota Quadragesima conciones habuit, doctrina Christiana quotidie tradita, pecunia iniustis artibus parata reddita partim, partim in facta tecta ruinosi cuiusdam tēpli collocata: libri magici, hæretici, turpes incensi, Simonix inter laicos & Ecclesiasticos occulta species detecta quædam. Apud forum Segusianorum (Burgum in Bressia vulgò appellat) duorum è nostris Patrum eodem tempore eadem opera

opera fuit. Idem operæpretium: præter conciones quotidianas duobus in locis, in arce & Urbis parœcia doctrina Christiana quotidie explicata est, diebus festis insuper binæ iisdem in locis habitæ conciones. Confessionum auditarum par fructus: Dissidia inter duos, quorum alter inimicum multo se diabolo peius odisse dictitabat, ita sublata, ut iam pro exitio (quod certissimum ab altero expectabat alteruter) coniunctissimis animis omni se officio inuicem studeant demereri. Publicè quidam, qua septennium pellice usus erat, in templo sponsam ducere nostro suafu non erubuit: Alter quam vxori adhuc viuenti & videnti induxerat concubinam, certa cum pecunia & annuo vectigali ad se liberosque suos alendos, vxore reuocata, dimisit. Animis item corporibusque tum eorum qui publicis custodijs detinebantur, tum monialium S. Claræ, quæ frequentibus exhortationibus, quæ corrogatis eleemosynis subuentum. Addidit extrema nostrorum concio, ut magistratus publicas quinque lupas Ciuitatis pestes & corruptelas eijceret ex vrbe.

CHABLASIVM prouincia est Geneuæ proxima, totaque Calvinianæ hæresis infecta peste, ea est in Serenissimi Sabaudia Ducis ditio. Illius rogatu duo de nostris Sacerdotes eò missi mirum quantos ex positis ibi laboribus fructus tulerint. Eorum alter ad pagos perlustrandos, Catholicaque doctrina informandos ex Episcopi mandato missus, sexcentos bimestri spatio, qui hæresim ex præscripta ab Episcopo formula eiurarent, in Ecclesiæ gremium reduxit. Idem Terniaci (Prouinciæ Gebennæ proximæ id nomen) trecentos sexaginta sex paucis diebus eodem ritu & coerimonia hæresim execratos Catholicis adiunxit: Vbi & Episcopi permisso duos pro pellicatu decenni, legitimo matrimonio coniunxit; ab alijs pellices auulsit: matrem filiamque longo & acri odio dissidentes in gratiam reduxit, Ministrum congregi ausum, ita

accepit, ut ad multa absurda adductus, cum quò se verteret amplius nesciret, certamen abnuere coeperit, & pugnam unquam in animo sibi fuisse, turpissimè negauerit.

CHABLASII & Terniaci multi ad hæresis execrationem, à pueritia repetitam vltima, aut à sexaginta, septuagintave annis non vsurpatam confessionem, unà cum fidei professione adiecerunt. In pagis ab eodem sæpenumero res ditina facta, vbi à septuaginta annis & supra Sacerdos conspectus non fuerat. Doctrinæ Christianæ tradita rudibus capita; & pro vanis cantilenis toto eo tractu decantata; agni cerei distributi, & magna religione suscepti: multi ab eo infantes sacro baptisinate abluti: in templis, quæ hæreticorum rabies aut euererat, aut incenderat, ab eodem decem, vndecimque erectæ aræ, quas secum eò adductis Parochis qui his in locis postea sacrificent, Episcopus ipse, perlustrata ut potuit & licuit diœcesi, consecrauit. Idem Sacerdos dum de more pagos lustrabundus circumcursat, & in ipsis prope Geneuæ portis, tertio aut quarto ab Vrbe lapide conciones habet, rem diuinam facit, paganos ab hæreticis ad Catholicos sollicitat, erudit, vrget, intactus adhuc illæsusque, diuino scilicet seruum suum protegente numine, perstitit. Lulini (pago nomen est) rustici cuiusdam decumbentis, & annum iam octuagesimum excedentis confessionem in tempore excepit, & cum grandæuus iam instar alterius Simeonis, Christum Domini, antequam de vita abiret videndi, vlnisque pectoris complectendi flagrantissimo desiderio teneretur (Catholicus enim erat is, & ita ad decimum tertium ætatis annum à parentibus institutus, sed ritu Catholico, penuria Sacerdotum, nusquam sacrum hoc epulum celebrauerat) extremum hoc ei salutare viaticum secundo à Lulino milliari Montarbanum, obstructis altissima niue itineribus magna sanè corporis molestia, sed incredibili vtriusque animi voluptate

prate detulit: in fideque & pugna illa suprema eundem IESV subinde nomen inclamantem confirmavit.

TONONI, quæ Chablasi caput est, & iâ pro Geneva Episcopi facta sedes, Sacerdos alter Dominicis festisque diebus; in Aduetu verò ter singulis hebdomadis conciones habuit, eo fructu, vt saxaginta relictis Caluini caltris ad Catholica signa se receperint, librosque nefarios flammis iniiciendos attulerint quamplurimi. Christianæ discipline elementa pro cõsueto Caluini catechismo magno fructu ab eodem explicata: moribûdi aditi, adiutiq; in tempore: & excõmunicationis vinculis exsoluti plerique. Denique cum Gebennenses ministri, ante nostrum in dioccesim aduentum, velut insultantes, Catholicos quotidie importunè lacefferent; ex quo Nostri huc intulerunt pedem, eorum ita mirum in modum repressa insolentia, & cachinnus est; vt iam ne mutire quidem audeant, & cum dies certamini dictus esset non comparuerint; quin vtrò postea à Catholicis laceffiti responderunt, se quidem affuturos, dum Iesuita abesset; & is quem illi deposcebant (is è Nostri non erat) solus cum ipsis in arenam descenderet, solus interrogaret, solus interrogatis responderet; atq; huiusce metus testis Theodori Beze manus & sigillû etiamnum adhuc Tononi tenetur. Tantum videlicet Gebennenses concionatorculi à nostris hominibus metuunt; quo fit vt Episcopus nostri amantissimus, se totum nobis committat, aliumque neminem ad habendas in summo templo conciones adhibeat aut ferat; & denique quicquid authoritatis iurisve penes se sit; id quoad potest, nobiscum communicatum & impertitum velit. Subductus conuersarum animarum numerus quadringentesimum fermè supra millesimum excedit, præter ingentem turbam, quæ iam alba est ad messem.

COLLEGIUM BISVNTINVM.

T in recenti adhuc, & paruo Collegio; habet enim è Nostris non plures sedecim, haud exigui fructus extitere hoc anno, cum foris, tum in benè ampla Ciuitate. Urbanos primum strictim commemorabimus: Adeo non refrixit moderatorum ciuitatis propensus in nos animus, vt ad quatuor Scholasticorum ordines, quintum addiderint; & quorundam etiam liberalitate vicinis hortis coemptis sit amplificatum domus nostræ solum. Primarius quidam Ciuitatis ac diues superioribus annis obstiterat, incertum qua causa, ne Nostris hic essent, imo suis sumptibus receperat, curaturum se Parisijs, qui Collegio præessent, magistros numero & eruditione præstantes: id multoties per litteras cum tentasset, hoc tandem Lutetia responsum habuit; Nullos æquè idoneos iuuentuti instituendæ inueniri ac Societatis homines. Obstupuit ita suos irritos esse conatus, & ingentia promissa contemni. Quare cœpit in aliorum de construendo Collegio Societatis, ire sententiam, & modò Nostris studiosus est. Concionantem nostrum tota Quadragesima audièrè præter consuetudinem quamplurimi, nec mediocres animorum sensus ad omnem pietatem secuti sunt. Ita verò crescit sacramenta frequentantium numerus, vt vno Diuis omnibus festo die, ad 600. mysteria participarint. Noua omnino Urbis facies, quam etiam vicini populi suspiciant. Ad Parthenicam congregationem quæ constat ex ciuibus, ea est facta Sodalium accessio paucis mensibus, vt supra 60. numerentur. Scholastici in sua iogè plures, probatæ illi pietatis, & crescit in dies numerus, vt è vicinis etiam oppidis non pauci

pauci admitti se cupiant. Adolefcens morti proximus multis lachrymis Sodalitatem expofcit, adfcibitur, ex-templò morbus à concepto defiderio remiffus, & correctà fimul adolefcencia eft. Quo verò tempore magna pars hominum compotationibus intemperanter fele ludifque immergit, ita moti funt Sodales ad exemplum hie inauditum prodendum, vt fanè non mediocrem excitarent fui admirationem. Lautum fane, vt pro bacchanaliorum tempore, pauperibus institutum conuiuium, quo 20. fupra 100. alerentur, fuis omnia ordinibus digefta confecta que. Nam præterquam quòd fe Sodalium profudit liberalitas; in officijs quoque fordidis atque humilibus procurandis, & obeundis, non fine pia quadam ambitione, pietas enituit. Sodalif demortui obitum paucis fcribo. Is præter loci confuetudinem ftatim ac morbo tentari fe fenfit, facramenta fufcepit auidè, & vultu femper hilari, fuauiffimè de Deo dum verba facit frequenter vifitur à multis, quibus imitandi ftudium excitabat. Adefit interea dies vltimis, cum aduigilatibus egro fodalibus quibusdã, de repente in pugnam cum dæmone descendit, ex vocis contentione, vt audirentur hæ voces: Non te offendam, Domine, non te offendam. credo. credo. opitulare Virgo Maria: Iefu bone miferere mei; adiua me, & fimiles; manu interim ita crucem vibrabat, vt fi manus cum aliquo confereret. Tandem velut è magna contentione respirans, ter, victoria, ingeminat. Rogatur quid tandem rei? quieto refpondet animo, à fe quofdam præeuntes videri, quos exoptaret & fequi, fi non confequi: Angelos, interrogatus, fuisse dixit; ad quæ verba placidiffimè obdormiuit in Domino. Eft & instituta ab Noftorum vno catechefis in æde D. Pauli, in qua qui vidiffet à 24. annis pro fuffeftu docentem aliquem nemo fuit. Ipsi Parthenij Sodales ab explicatione pueros alleetare imaginibus, eofque docere, & quadam matronæ honeftæ puellas deducere, exci-
tare,

tare, instituere in tradenda Christiana doctrina. Trimestri ibidem peracto data præmia, non sine puerorum æmulatione. Tum aliam in curialem ædem inuectus Catechismus maiore auditorum numero, propositis pro instituto præmijs post tres menses. Et sic deinceps alijs in Ciuitatis templis facere speramus. Adiutus qui capite damnatus erat; is obfirmato cum esset animo, ne delatoribus iniuriam remitteret, primo Nostrorum congressu remisit, iudicemque ut id illis referret est obtestatus.

ACCIDIT etiam ad Dei laudem, ut cum aliquot ante annis quæ Sanctæ Claræ familiam exoptaret vix reperiretur: ita modò plurimæ ad hymenæos illos agni purissimi euolare percipiant, ut præter sex hoc anno admittas, sint supra 30. ad fores paratæ thalamum illum cum sponso ingredi. Adolescentum non minor ardor ambiendis varijs religiosorum familijs, è quibus vnus Cartusiensem, mirabili morum mutatione est ingressus. Hoc verò de Scholasticis, eos supra 500. esse quorum vnus nullo hortate pauperes in Xenodochio cœpit fidei rudimenta docere: alius matri, Si pater, inquit, meus ira æstuans, Societatis Patres frequentaret, feroces deponeret animos breui. Quod dictum cassum non fuit. E multis locis ita Nostrum vocantur ad vineam Domini excolendam, ut in tanta Nostrorum paucitate vnus omnino ad paucos dies sit coactus excurrere. Erat proximus hæreticis, & tamen ita rusticorum ingentem turbam offendit illæsam ab omni errore, ut quæuis Ecclesia suum penè habeat Catechistam, ex legibus cuiusdam Sodalitatis per nostros aliàs institutæ, vbi præter conciones habitas, ea confitentium erat multitudo dies noctesque, ut fuerint qui ad tres quatuorve dies patientissimè expectarent, confessionis si quæ pateret via. Ibidem & grauissimè dissidentes in primam reducti concordiam salutari exemplo. Ea præte-
rea

rea sunt Nostrorum opera inter coniuges sublata maleficia, vt ingentes nobis gratias egerint.

COLLEGIUM ANICIENSE.

DOTO anno festis diebus habitæ conciones duobus in locis; Aduentus tempore in Vrbe quotidie, magno ciuium concursu. Christi Domini natali die octingenti, octaua eiusdem mille in templo nostro diuina sacramenta ceperunt. Confessiones exceptæ de tota vita plurimæ, ab vno intra paucos dies centum. Adfuerunt Nostris detentis in carcere, moribundis in lectis, morte mulctandis in patibulis; tradita pueris ac rudibus catechesis: mores in melius mutati; malè parta restituta: nam alij trecentos, sexcétos alij, ac septingentos aureos Nostrorum hortatu reddiderunt. Haud leuia inter quamplurimos odia restincta sunt. Vnus cum multos annos vlciscendæ iniuriæ occasionem captaret, & non modò sacramentis abstineret, verùm etiam inter precandum petitionem illam (& dimitte nobis debita, &c.) ommitteret; à Nostris inductus, vltro inimicū reconciliationis ergò cōuenit. Vitandi peccati remedia alius aut negligebat, aut certe non ea qua par erat cura adhibebat, adolescens alioquin ad pietatem propensus; huic astitit de nocte Beata Virgo, grauique oratione castigauit: quo nouo spectaculo territus de lecto defiliit; & ab illa minas nisi respisceret intentante, prouolutus in genua, veniam supplex postulauit, audire & exequi paratus quidquid illa præciperet; tum misericordiæ mater placari visa subitò disparuit, ac iuuenem magno amore virtutis, pari que odio peccati incensum reliquit.

ALI

ALIQVOT hæretici fidem Catholicam, à qua viginti & quadraginta annos abhorruerant, nostris suadentibus amplexi sunt; vnus quidem cum annos triginta pertinacissimè adhæsisset Caluino; morti proximus à nostro Sacerdote inuisitur, praua dedocetur, in vera fide instituitur, ab hæresi cæterisque peccatis confessione peracta absoluitur, sacramentisque recreatur: denique suis cum bene precaretur, eos hortatus est vt in Orthodoxa fide persisterent: ac Christi in cruce pendentis imaginem religiosè complectens, non minori Catholicorum lætitia quàm hæreticorum dolore animam Deo reddidit. Nequam spiritus puellam aliquot annos vexauerat, modò se illi exhibebat in specie auunculi in bello cæsi, sacrificia, eleemosinas, aliaque suffragia vt ab igne purgante liberaretur flagitantis; modò habitu peregrini suscepto, nudis tamen pedibus cruentis & vlcerosis, & ad eos contegendos calceos aliaque poscentis: cuius voluntati quo diligentius satisfacere nitebatur, eò in dies importunior euadebat. Venit illa Anicium, actum est exorcismis cum veteratore, quibus adactus est vt non aliena sed sua se forma, ignitam videlicet rompheam misellæ intentans, maximeque in templo, exhiberet: ita enim illi se diuinis rebus intentæ obijciebat, vt nec sacrosanctam Eucharistiam intueri ac venerari, nec concionatorem videre posset: postquam verò pœnitentiæ & Eucharistiæ sacramenta coepit apud nos frequentare, sensim vis Tentatoris emarcuit, vt alius non posset quàm ceream imaginem, granum piaculare, & alia sacra præsidia, quibus à Sacerdote nostro donata fuerat, exprobrare, & hoc vnum flagitare vt vrbe relicta, ad se certum in locum magnum aliquid consecutura, contenderet: sed iussa cum esset eum conspuere, nec responso dignari, irritas suas artes & fraudes intelligens, palam dixit se diutius apud illam non posse versari: qua re finem vexandi fecit.

EX ijs qui pietatem apud nos exercent, virgo quædam erat, de cuius modestia, & singulari in perferendis domesticorum propter virtutis studium contumelijs patietia, cilicijs, ieiunijs, orandi assiduitate, incenso in Deum amore, & animarum zelo, multa dici possent. Hæc leui morbo correpta, quem sibi fore prænuñciauit extremum, diuinis illicò sacramentis ad migrationem se muniri postulauit, nullum per sex, septemve dies, quibus decubuit, verbum ex ore eius nisi pium audiebatur; attollentem illam aliquando in cælum oculos, & leniter arridentem, vir quidam pius, qui astabat, risus lætitiæque causam cum rogaret: An non, inquit, illa videtis Angelos? denuò cum eundem gestû præferret, & causa quæreretur, Non cernitis, inquit, beatam Ursulam, cum vñdecim millibus Virginum? hunc dubio procul sacratissimum chorum meruit casta Virgo in morte præsentem habere, quem toties cum viueret sibi adesse petebat, eo siquidem nomine diebus singulis vñdecies orationem Dominicam recitare consueuerat. Postremò cum eam oleo sacro unxisset Sacerdos, omniaque perfecta esse dixisset, Quid igitur diutius, inquit illa, in hac vita detineor? cur non ad Dominum meum festino? Has inter voces immortalisque vitæ desideria tam placidè migravit, vt dormientis potius quam mortuæ speciem color & vultus referre videretur.

VIGENT in schola exercitationes litterariæ, Nostrorumque in hoc genere industria è remotissimis locis eliciuntur adolescentes. Quingentos numerauimus, multoque plures ventitassent, eos nisi metus proscriptionum deterruisset. Rogatu Episcopi datus est pater qui casuum controuersias sacerdotibus exponeret; lectissimos ex auditoribus fouet, & in pietate instituit. Parthenica Sodalitas in duas iam tributa est, vt in alteram prouectiores Scholastici, pedagogi atque etiam ciues adsciscerentur.

Quidam

Quidam emisso voto in eam ingrediendi è morbo quo detinebatur conualuit.

MISSVS est in pagum quendam Sacerdos, id magnopere flagitantibus viris primarijs, vt cum præcone Calvinista manus confereret; conferuit efficaciter magis quam gloriosè; quid enim prædicandum, cum homine audaci quidem, & apud suos magni nominis, sed imperiti dimicare? Constantiæ tamen & industriæ fuit sic hominem vrgere, vt eum attonitum, fractum, exanguem coacti fuerint fratres consistoriales ex acie abducere, in qua fortasse vitam cum existimatione reliquisset. Is tamen vbi respiravit, vulneribus etiam recentibus, quibus magna sui ignominia fuerat affectus, victoriam passim gloriabundus iactitabat, quid istis hominibus facias, qui nec vincere possunt, nec victi tacere.

MISSI Quadragesimæ, & Aduentus Domini nostri ferijs in quædam Gabalitanorum oppida tres, cum adiunctis locijs, concionatum: quorum non infructuosi labores extiterunt. Nam in oppido cui nomen Mazzaiono, vbi Calvinistę potiores iam pridem obtinuerunt, mirum in modum erecti & in recta fide confirmati Catholici; cum præsertim viderent insultantes prius hæreticos, nostri concionatoris opera attonitos, atque debilitatos, ipsorumque Doctorem prouocatum licet sæpius nunquam ausus in arenam descendere.

DOMVS

